

Til lovforslag nr. L 28. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 16. juni 1992

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Betalning for varig praktisk hjælp og præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk Handicap Forbund,
Ældre Sagen og
Folkepensionistforeningernes og Invalide-
organisationernes Kontaktudvalg.

Som bilag til denne betænkning er optrykt notat vedrørende aktivering, hvilket der den 15. juni 1992 er opnået enighed om mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti.

Der er af socialministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkeparti, som er med i aktiveringsaftalen) er af den mening, at med 310.000 ledige må nye muligheder for at skaffe beskæftigelse afprøves for at få flest mulige i beskæftigelse.

Aktiveringsaftalen indeholder selvfølgelig forslag, som ikke er blomster, der er groet i SF's have. Sådan må det jo være, når mange

partier er med i en aftale. Men der er nye tiltag, der har elementer af forslag, SF tidligere har fremsat. Det gælder jobrotation til uddannelse og til småbørnsforældre, der kan få arbejdsfrihed op til 36 uger på nedsat dagpengesats. SF havde selvfølgelig helst set denne ordning med en ikke nedsat dagpengesats, men støtter den foreliggende aftale.

Kommunerne får nu mulighed for at ansætte omsorgspersonale i børne- og ældresektoren, hvor der er et stort behov for forbedringer.

Det var meget vigtigt for SF at fastholde, at VUS og ATB kan kombineres, idet det netop er denne ordning, der har gjort VUS-ordningen til en succes. Det er vigtigt, at folk, der mangler uddannelse, fortsat kan uddanne sig. Efter SF's mening skal man videre ad denne vej.

Betalning for hjemmehjælp havde SF helst været foruden, men mindretallet mener, det i forhandlingerne er lykkedes at forhandle sådan, at ingen på almindelig folkepension uden store formuer kommer til at betale for hjemmehjælp.

Vejet for og imod har SF valgt at være med i aktiveringsaftalen og indstiller forslagene til *vedtagelse*.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag og vil redegøre for sin stilling til de af socialministeren stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (FP):

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i to lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Betalning for varig praktisk hjælp)« omfattende § 1, indledningen, nr. 1-7, og § 2.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud)« omfattende § 1, indledningen, nr. 8-14, og § 2.

b

Ændringsforslag til det under B nævnte lovforslag

Til § 2

2) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.«

c

Ændringsforslag til det udelte lovforslag

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Til titlen

3) Titlen affattes således:

»Forslag til lov om ændring af lov om social bistand m.v.

(Betalning for varig hjemmehjælp og præcisering af kommunernes forpligtelse til at sørge for døgntilbud)«.

Til § 1

4) Nr. 1-5 udgår.

5) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 55 udgår stk. 1-3, og i stedet indsættes:

»Varig hjemmehjælp ydes mod betaling, der fastsættes på grundlag af modtagerens indkomst- og formuegrundlag, jf. stk. 2 og 3. Modtagere af førtidspension efter lov om social pension fritages for betaling.

Stk. 2. Af modtagerens indkomstgrundlag udgør betalingen 5 pct. af den del, der overstiger 150.000 kr. for reelt enlige og 300.000 kr. for gifte. Indkomstgrundlaget opgøres efter reglerne i § 54, stk. 3-9.

Stk. 3. Af modtagerens formuegrundlag udgør betalingen 2 pct. af den del af formuen, der overstiger 500.000 kr. for reelt enlige og 1 mio. kr. for gifte. Formuegrundlaget svarer til den skattepligtige formue for det indkomstår, hvorfra de indtægter, der indgår ved opgørelsen af indkomstgrundlaget, hidrører. Modtagere af varig hjemmehjælp, der udelukkende skal betale for hjælpen efter 1. pkt., jf. stk. 4, og som har fast ejendom, kan efter anmodning opnå lån til betalingen. Reglerne i lov om lån til betaling af ejendomsskatter og om ændring af ligningsloven finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. For modtagere af hjælpen, der er reelt enlige, og som alene skal betale efter stk. 3, nedsættes betalingen med 6 pct. af forskellen mellem indkomstgrundlaget og 150.000 kr. Nedsættelsen kan højst udgøre 5.000 kr.

Stk. 5. Dør den ene ægtefælle, beregnes betalingen efter reglerne for gifte indtil udgangen af kalenderåret.

Stk. 6. Beløbene, der er nævnt i stk. 2-4, reguleres én gang årligt den 1. juli med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 1000. Beløbet i stk. 4, sidste pkt., afrundes dog til et beløb, der er deleligt med 100. Reguleringen sker første gang pr. 1. juli 1993.

Stk. 7. Socialministeren fastsætter nærmere regler om betaling for varig hjemmehjælp, herunder om maksimums- og minimumsbetalning, samt regler om fravigelse af indkomst- og formuegrundlaget ved ændrede økonomiske forhold.«

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 8-10.

6) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af lovens § 55 udgår i stk. 4, der bliver stk. 8, og i stk. 5, 2. pkt., der bliver stk. 9, 2. pkt., »indkomstgrundlaget, jf. stk. 2«, og i stedet indsættes: »indkomst- og formuegrundlaget, jf. stk. 2

og 3«, og i *stk. 5, 1. pkt.*, der bliver *stk. 9, 1. pkt.*, udgår »indkomstgrundlaget«, og i stedet indsættes: »indkomst- og formuegrundlaget«.

Ny paragraf

7) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I lov om stempelafgift, jf. lovbekendtgørelse nr. 694 af 15. oktober 1991, som senest ændret ved lov nr. 185 af 23. marts 1992, foretages følgende ændring:

§ 86 affattes således:

»§ 86. Dokumenter, der udstedes til sikkerhed for lån efter kapitel 7 i lov om individuel boligstøtte, er stempelfri såvel ved oprettelse som ved senere ændringer eller tilføjelser.

Stk. 2. Dokumenter, der udstedes til sikkerhed over for danske kommuner for betaling for varig hjemmehjælp efter bilstandslovens § 55, er stempelfri.«

8) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 02

I lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 735 af 5. november 1991, som senest ændret ved lov nr. 347 af 14. maj 1992, foretages følgende ændring:

Efter § 17 A, *stk. 3*, indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Renter af lån, der er ydet i henhold til § 55, *stk. 3*, i lov om social bistand, kan ikke fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.«

Til § 2

9) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 1992. Kommunalbestyrelsen skal senest med virkning fra den 1. oktober 1992 fastsætte betaling for varig hjemmehjælp efter § 1, nr. 1.

Stk. 2. § 01 har virkning for dokumenter,

hvis stempelpligt indtræder den 1. juli 1992 eller senere.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Ved ændringsforslagene deles lovforslaget i to dele, således at forslaget to dele, der vedrører henholdsvis praktisk hjælp og døgntilbud, kan viderebehandles uafhængigt af hinanden.

Til nr. 4-9

Som en del af aftalen om finansloven for 1992 og aftalen om aktivering af ledige er der den 15. juni 1992 mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti indgået aftale om betaling for varig hjemmehjælp.

Der er aftalt følgende:

- »- Den indkomstafhængige betaling udgør årligt 5 pct. af indkomsten minus et fradrag på 150.000 kr. for reelt enlige og et fradrag på 300.000 kr. for gifte/samlevende.
- Den formueafhængige betaling udgør som hovedregel 2 pct. af den skattepligtige formue minus et fradrag på 500.000 kr. for reelt enlige og 1.000.000 kr. for ægtepar.
- For reelt enlige med indkomst under 150.000 kr. indføres en rabatregel ved den formueafhængige betaling. Herefter reduceres det beregnede formuebidrag med 6 pct. af det beløb, hvormed indkomsten er mindre end 150.000 kr. Dog kan rabatten maksimalt udgøre 5.000 kr. Dette betyder, at formuegrænsen for reelt enlige med lav indkomst reelt er 750.000 kr.
- Den samlede betaling udgør summen af den indkomstafhængige og den formueafhængige del. Dog kan den månedlige betaling ikke overstige 1.500 kr.
- Af administrative hensyn opkræves beløb under 100 kr. månedlig ikke. Dette betyder, at reelt enlige pensionister med indkomster under 174.000 kr. og gifte med indkomster under 324.000 kr. ikke skal betale.
- Det dobbelte bundfradrag for ægtefæller vedrørende indkomst og formuegrænser bevares i dødsåret.

– Betalingsordningen omfatter ikke førtids-pensionister.

Indkomstgrundlaget svarer til indkomstgrundlaget ved beregning af pensionstillæg inkl. social pension.

Formuegrundlaget fastsættes til den skattepligtige formue.

Oversigt over modellen:

Indkomstgrænse	
enlige	150.000
gifte	300.000
Formuegrænse	
enlige	500.000 ¹⁾
gifte	1.000.000
Betalingsprocent	
af indkomst	5
af formue	2,0
Provenu	150 mio. kr.
Antal betalere	14.500

¹⁾ For reelt enlige med lav indkomst forudsættes at gælde den særlige rabatregel ved det beregnede formuebidrag.

Provenuet på 150 mio. kr. forudsættes hjemtaget via DUT.«

Ad 4-6

Økonomiske konsekvenser

Der henvises til oversigten ovenfor, der er medtaget i aftalen om betaling for varig hjemmehjælp.

De økonomiske konsekvenser er beregnet på grundlag af Danmarks Statistiks tælling af varig hjemmehjælp i december 1989 samt oplysninger fra lovmodellen om pensionisters indkomster og skattepligtige formuer.

Det samlede antal husstande med varig hjemmehjælp var i december 1989 knap 172.000. Det skønnes, at 14.500 modtagere i eget hjem skal betale efter ordningen. Varig hjemmehjælp vil således fortsat være gratis for godt 90 pct. af modtagerne.

Reglerne for betaling af varig hjemmehjælp vil også finde anvendelse for beboere på plejehjem, hvor der som en midlertidig ordning udbetales pension efter § 85 a og § 119 i bistanndsloven.

Det samlede provenu fra betalingen er beregnet til 150 mio. kr. Kommunerne finansierer fuldt ud udgiften til hjemmehjælp for personer over 67 år. Bloktilskuddet til kommuner-

ne vil på helårsbasis blive reduceret med 150 mio. kr. I 1992 vil bloktilskuddet blive reduceret med 37,5 mio. kr.

Specielt vedrørende fritagelsen for stempelafgift bemærkes, at efter gældende regler skal dokumenter af den omhandlede art stemples med 1,5 pct. Der foreligger ikke holdepunkter for et skøn over det beløbsmæssige omfang, men pr. 1 mio. kr. i stempelpligtigt beløb, der i 1993 fritages for afgift, bliver provenutabet 15.000 kr.

I overensstemmelse med aftalen foreslås lovforslaget om ændring af lov om social bistand, L 28, derfor ændret.

Ændringsforslagene medfører, at betalingen for varig hjemmehjælp bliver afhængig af modtagerens indkomst- og formuegrundlag. Der betales for den modtagne hjælp, uanset hvilken type funktion hjemmehjælperen udfører. Betalingens størrelse er uafhængig af hjælpens omfang.

Indkomstgrundlaget for betaling af varig hjemmehjælp er det samme, som anvendes ved betaling for midlertidig hjemmehjælp. Betalingen derimod udgør 5 pct. af den del af modtagerens indkomstgrundlag, som overstiger 150.000 kr. for reelt enlige og 300.000 kr. for gifte.

Som noget nyt skal der også betales for hjælpen på grundlag af formueforholdene. Betaling efter formue er afhængig af størrelsen af den skattepligtige formue. Overstiger formuen således 500.000 kr. for reelt enlige eller 1 mio. kr. for gifte, skal 2 pct. af den formuedel, der overstiger disse grænser, indgå ved beregningen af betalingens størrelse.

Modtagere af hjemmehjælp, der er reelt enlige, og som alene skal betale på grundlag af formuen, får nedsat betalingen. Betalingen nedsættes med 6 pct. af differencen mellem indkomstgrundlaget og 150.000 kr. Nedsættelsen kan højst udgøre 5.000 kr. årligt.

Reglerne for gifte anvendes også for samboende.

Modtagere af varig hjemmehjælp, der er ejere af fast ejendom, og som udelukkende skal betale på grund af størrelsen af den skattepligtige formue, får mulighed for at opnå lån til betalingen mod sikkerhed i ejendommen i form af et skadesløsbrev eller et ejerpantebrev. Det foreslås ved en henvisning til lov om lån til betaling af ejendomsskatter, at disse regler

fuldt ud finder anvendelse ved lån til betaling af varig hjemmehjælp.

Den samlede betaling udgør summen af den indkomstafhængige og den formueafhængige del. Betalingsbeløbet afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12. Den maksimale betaling kan ikke overstige 1.500 kr. månedlig.

Af administrative hensyn opkræves beløb under 100 kr. månedlig ikke. På grund af dette minimumsbeløb vil der ikke blive opkrævet betaling for enlige med indkomster under 174.000 kr. og for gifte under 324.000 kr, medmindre modtageren skal betale på grund af formue.

Maksimums- og minimumsbetalingen på henholdsvis 1.500 kr. og 100 kr. pr. måned er ens for enlige og ægtepar. Dette betyder, at den samlede betaling for gifte højst kan udgøre 1.500 kr. månedlig, og at den samlede undergrænse for opkrævning af betaling er 100 kr.

Det er alene den indkomstafhængige betaling, der indgår ved vurderingen af samspilsproblemerne. Bidraget til samspilsprocenten vil maksimalt være 5 procentpoint.

Ad nr. 7

Det foreslås, at dokumenter, der udstedes til sikkerhed for betaling for varig hjemmehjælp efter bistandslovens § 55, fritages for stempelpligt. Tilsvarende gælder efter stempelovens § 80 for bl.a. dokumenter, der udstedes som sikkerhed for lån til ejendomsskatter og efter

stempelovens § 86 for lån efter lov om individuel boligstøtte.

Samtidig foretages der en redaktionel ændring af den gældende bestemmelse i § 86.

Bestemmelsen om stempelfrihed for visse dokumenter har ikke administrative konsekvenser hverken for de statslige told- og skattemyndigheder, statsamterne eller tinglysningskontorerne.

Ad nr. 8

Efter ændringsforslag nr. 4 finder reglerne i lov om lån til betaling af ejendomsskatter fuldt ud anvendelse ved lån til betaling af varig hjemmehjælp. Efter disse regler tilskrives de påløbne renter lånet. Lånebeløbene med tilskrevne renter forfalder til betaling, hvis ejendommen skifter ejer.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at afskære muligheden for fradrag for de renter, som tilskrives lånet. Herved gælder der samme regler for lån til betaling af ejendomsskatter og lån til betaling af varig hjemmehjælp.

Ad nr. 9

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 1992. For at give kommunalbestyrelsen den fornødne tid til administrativt at tilrettelægge betalingsordningen kan opkrævning af betaling for varig hjemmehjælp udskydes indtil den 1. oktober 1992. Ændringerne i stempeloven har virkning for dokumenter, hvis stempelpligt indtræder den 1. juli 1992 eller senere.

Jytte Andersen (S) Pernille Forchhammer (S) Jytte Hilden (S) Jørn Pedersen (S)

Jan Petersen (S) Grete Schødt (S) Taanquist (S) nfm. Hanne Thanning Jacobsen (SF)

Bente Juncker (CD) Pia Christmas-Møller (KF) Per Tærstøl (KF)

Grethe Fenger Møller (KF) Eva Kjer Hansen (V) Hanne Severinsen (V) Tom Behnke (FP)

Lone Dybkjær (RV) Kofod-Svendsen (KRF) fmd.

Bilag

Finansministeriet
Budgetdepartementet
Den 15. juni 1992

**Aftale indgået mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre,
Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre
og Kristeligt Folkeparti om betaling for varig hjemmehjælp**

Aftale om betaling for varig hjemmehjælp

I forbindelse med aktiveringsaftalen er aftalt følgende model for betaling af varig hjemmehjælp, jf. nedenstående oversigt.

- * Den indkomstafhængige betaling udgør årligt 5 pct. af indkomsten minus et fradrag på 150.000 kr. for reelt enlige og et fradrag på 300.000 kr. for gifte/samlevende.
- * Den formueafhængige betaling udgør som hovedregel 2 pct. af den skattepligtige formue minus et fradrag på 500.000 kr. for reelt enlige og 1.000.000 kr. for ægtepar. For reelt enlige med indkomst under 150.000 kr. indføres en rabatregel ved den formueafhængige betaling. Herefter reduceres det beregnede formuebidrag med 6 pct. af det beløb, hvormed indkomsten er mindre end 150.000 kr. Dog kan rabatten maksimalt udgøre 5.000 kr. Dette betyder, at formuegrænsen for reelt enlige med lav indkomst reelt er 750.000 kr.
- * Den samlede betaling udgør summen af den indkomstafhængige og den formueafhængige del. Dog kan den månedlige betaling ikke overstige 1.500 kr.
- * Af administrative hensyn opkræves beløb under 100 kr. månedlig ikke. Dette betyder, at reelt enlige pensionister med indkomster under 174.000 kr. og gifte med indkomster under 324.000 kr. ikke skal betale.

* Det dobbelte bundfradrag for ægtefæller vedrørende indkomst- og formuegrænser bevares i dødsåret.

* Betalingsordningen omfatter ikke førtidspensionister.

Indkomstgrundlaget svarer til indkomstgrundlaget ved beregning af pensionstillæg inkl. social pension.

Formuegrundlaget fastsættes til den skattepligtige formue.

Tabel 1. Oversigt over modellen

Indkomstgrænse	
enlige	150.000
gifte	300.000
Formuegrænse	
enlige	500.000 ¹⁾
gifte	1.000.000
Betalingsprocent	
af indkomst	5
af formue	2,0
Provenu	150 mio. kr.
Antal betalere	14.500

¹⁾ For reelt enlige med lav indkomst forudsættes at gælde den særlige rabatregel ved det beregnede formuebidrag.

Provenuet på 150 mio. kr. forudsættes hjemtaget via DUT.